

מבט מקרוב

מכת החושך - 'ויאמר ה' אל משה נטה נדך על השמים ויהי חשך על ארץ מצרים... ויט משה את ידו על השמים ויהי חשך אפלה ככל ארץ מצרים... לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים...' י"א-כ"ג למעשה, החושך מתחיל עוד במכה הקודמת, מכת הארבה, גם שם מתואר שהארבה כיסה את הארץ "ותחשך הארץ". אבל במכת החושך, המצרים היו כה מבולבלים ואבודים עד שלא זזו ממקומם במשך שלושה ימים. החושך היה כבד כל כך עד שאפשר היה למשש אותו. אנשים רבים, לא רק ילדים, מפחדים מהחושך. מדוע? מה כל כך מפחיד בו? מה אפשר להציע לילד שמפחד מהחושך? האם אתם מכירים מישהו שאינו מפחד ואפילו אוהב להיות בחושך? איך לדעתכם הרגישו המצרים כשהבינו שבגושן, מקום מושבם של בני ישראל, יש אור?

הידעת?

נחיל הארבה הוא קבוצה ענקית שיכולה להגיע ל-250 מיליארד פרטים. נחילי הארבה הללו נוצרים לרוב במזרח אפריקה, לאחר עונת הגשמים של תחילת השנה, והם מגיעים בעזרת הרוח לאזורנו. גם היום פוגע הארבה בחקלאות. כשנחיל ארבה נוחת על שדה, הוא מסוגל לחסל את כולו תוך דקות.

מילה בפרשה

עתר

התפלל, התחנן, בקש
"ויעתר אל ה'" (שמות י"ח).

הצעה למשחק

פרה עיוורת-

קושרים את העיניים למישהו מהחברים, והוא צריך לתפוס חבר אחר ולזהות אותו רק בעזרת הקול וחוש המישוש.

שיר לפרשה

לשרוק בחושך - אריק אינשטיין

חידה

כמה זמן נמשכה מכת חושך?

(מ.ט. טוולדמ טחטט טחטט טחטט)

פרשת

בא

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני
הכבדתי את לבו...
(י', א')

מה בפרשה

עקשנות, אי הסכמה, לפעמים אנחנו עומדים על דעתנו ולא מוכנים לשנות אותה. האם תמיד זה טוב? מה גורם לנו לפעמים להתעקש ולא להתפשר? בפרשתנו מסופר שה' אומר למשה לבוא אל פרעה ולדרוש ממנו לשחרר את עם ישראל. אך ה' מגלה למשה כי הוא הכביד את לב פרעה ולכן הוא לא ישתכנע בקלות. מדוע ה' עשה זאת? כדי להוסיף אותות ומכות על המצרים, וכדי שהדורות הבאים בעם ישראל ישמעו על המופתים והאותות שעשה ה' במצרים. משה מזהיר את פרעה שאם לא ישלח את עמו, מכת ארבה תגיע עליהם. "כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך" (י', ד). עבדי פרעה חוששים מהמכות הצפויות, ומפצירים בפרעה לשלח את העם. "ויאמר עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש..." (י', ז). פרעה אומר למשה ואהרון שהוא מוכן לשחרר רק את הגברים כדי שילכו לעבוד את ה'. משה מסרב כמובן, ודורש שכל העם, גברים נשים וילדים ילכו יחד, ובתגובה מגרש אותם פרעה מפניו. אז בהוראת ה', מרים משה את מטהו, רוח חזקה נושבת ומביאה איתה נחיל ארבה (מין של חרק) שאוכל את כל התבואה שנשארה אחרי מכת הברד. פרעה ממחר לקרוא למשה, מתנצל על שקטא, ומבקש ממנו שיעביר את המכה הזאת מעליו. משה עושה זאת, אך שוב פרעה לא מוכן לשלח את העם. מכת חושך יורדת על מצרים. חושך כבד ואפלה מוחלטת עד שהמצרים לא מצליחים לראות איש את חברו. לעומתם: "ולכל בני ישראל היה אור במושבתם..." (י', כ"ג). פרעה מסרב שוב לבקשת משה ואהרון. הוא מוכן שהעם ילך ללא הצאן שלהם. ומשה מבהיר לפרעה שכולם יצאו: גברים נשים וטף עם כל הרכוש, וגם שפרעה יוסיף להם צאן ובקר לזבוח... פרעה מגרש את משה ומזהיר אותו שלא יגיע לראותו שוב וכי אם יראה אותו שוב- ימות. ה' אומר למשה כי עוד מכה אחת תגיע על המצרים ולאחריה ישלח פרעה את בני ישראל ממצרים. ה' מצווה את משה במצוות קידוש החודש, שהיא המצווה לציין "ראש חודש: החדש הזה לכם ראש חודשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" ומלמד אותו שניסן הוא החודש הראשון למניין (ספירת) החודשים. מתכוננים ליציאה: ה' מצווה את עם ישראל לקחת שנה ולסמן את משקופי דלתות בתיהם בדם. בני ישראל מצווים גם במצוות חג הפסח. ה' מביא על המצרים את המכה האחרונה והקשה מכולן, מכת בכורות. פרעה קם באמצע הלילה ומגרש את עם ישראל מארצו. בני ישראל שואלים מן המצרים כלי כסף וכלי זהב, והמצרים נענים לבקשתם. "וימת ה' את הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם..." (י"א, ג). ה' מצווה את העם לקדש לה' כל בכור בעם ישראל, באדם ובבהמה. גם מצווה זו כמו כל מצוות הפסח היא לזכר הנסים שעשה ה' לבני ישראל במצרים ובצאתם ממנה.